

ekspertyzy

6
2022

Jak wiele osób w Polsce **oszczędza regularnie**?

Ile osób **w ogóle nie oszczędza**?

Jaki odsetek osób **nie ma nawyku oszczędzania**?

Jak **nabywamy umiejętność oszczędzania**?

Kto najczęściej deklaruje **wyniesienie nawyku oszczędzania z domu**?

Jak **wiele młodych osób** nie ma nawyku oszczędzania?

Kiedy osoby najlepiej zarabiające **nauczyły się oszczędzać**?

Jak wykształcenie **wpływa na oszczędzanie**?

Ile **Polki i Polacy** są w stanie odłożyć?

Ile odłożonych pensji daje nam **poczucie bezpieczeństwa**?

ekspert@zo

Główne fakty:

Regularnie oszczędza co piąta dorosła osoba

w Polsce – najczęściej mężczyzna powyżej 50 lat, z wykształceniem wyższym, mieszkający w dużym mieście z dochodem powyżej średniej krajowej.

W ogóle nie oszczędza co trzecia

dorosła osoba w Polsce – najczęściej osoba młoda, do 30 roku życia, ucząca się lub studiująca, mieszkająca na wsi lub w małym mieście, z niskim poziomem wykształcenia i zarobkami oscylującymi w granicach najniższej pensji.

Co czwarta osoba w Polsce nie ma nawyku oszczędzania.

Nawyki oszczędzania w równym stopniu **wynosimy z domu (37.6%) i uczymy się go w dorosłym życiu (35.4%).**

Nawyki oszczędzania **wyniesiony z domu** najczęściej deklarują osoby najgorzej (45,8%) i najlepiej wykształcone (42.8%).

Nawyki oszczędzania nie ma blisko **połowa najmłodszych Polek i Polaków** do 30. roku życia.

Osoby najlepiej zarabiające nauczyły się nawyku oszczędzania **dopiero w dorosłym życiu**

Im niższe wykształcenie tym większy odsetek osób, które **nie mają nawyku oszczędzania**.

Czterech na dziesięć respondentów (43%) zadeklarowało, że gdyby żyło skromnie, byłoby w stanie odłożyć 10% swojego dochodu miesięcznie, a **co czwarta osoba (27.5%) mogłaby odłożyć między 10% a 20%**

Polki i Polacy mają bardzo **wysokie wymagania względem tzw. „finansowej poduszki bezpieczeństwa”** – dla co trzeciej osoby jest to równowartość co najmniej 12 miesięcznych pensji

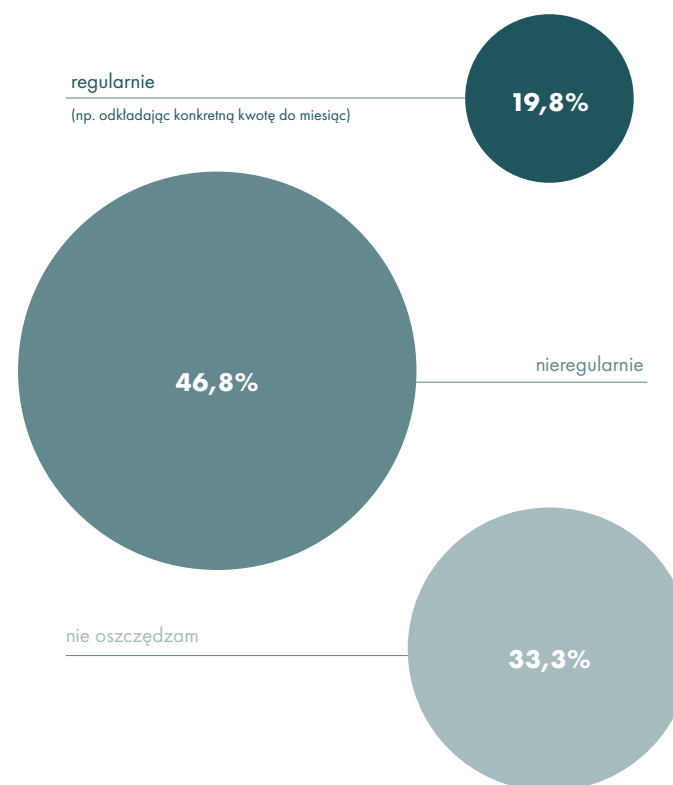
Oszczędzanie Polaków – praktyka, źródła nawyków, możliwości i uwarunkowania

Oszczędzanie

Co piąty Polak/Polka (19.8%) deklaruje, że regularnie oszczędza, odkładając co miesiąc konkretną kwotę. Blisko połowa badanych (46.8%) zadeklarowała, że oszczędza nieregularnie, a jedna trzecia (33.3%), że w ogóle nie oszczędza (por. **WYKRES 1**). Regularnie oszczędzają częściej mężczyźni niż kobiety (22.2% vs. 17.7%) oraz osoby w średnim wieku i starsze.

WYKRES 1

Odsetek respondentów oszczędzających regularnie, nieregularnie i nieoszczędzających

Oszczędzanie a wiek

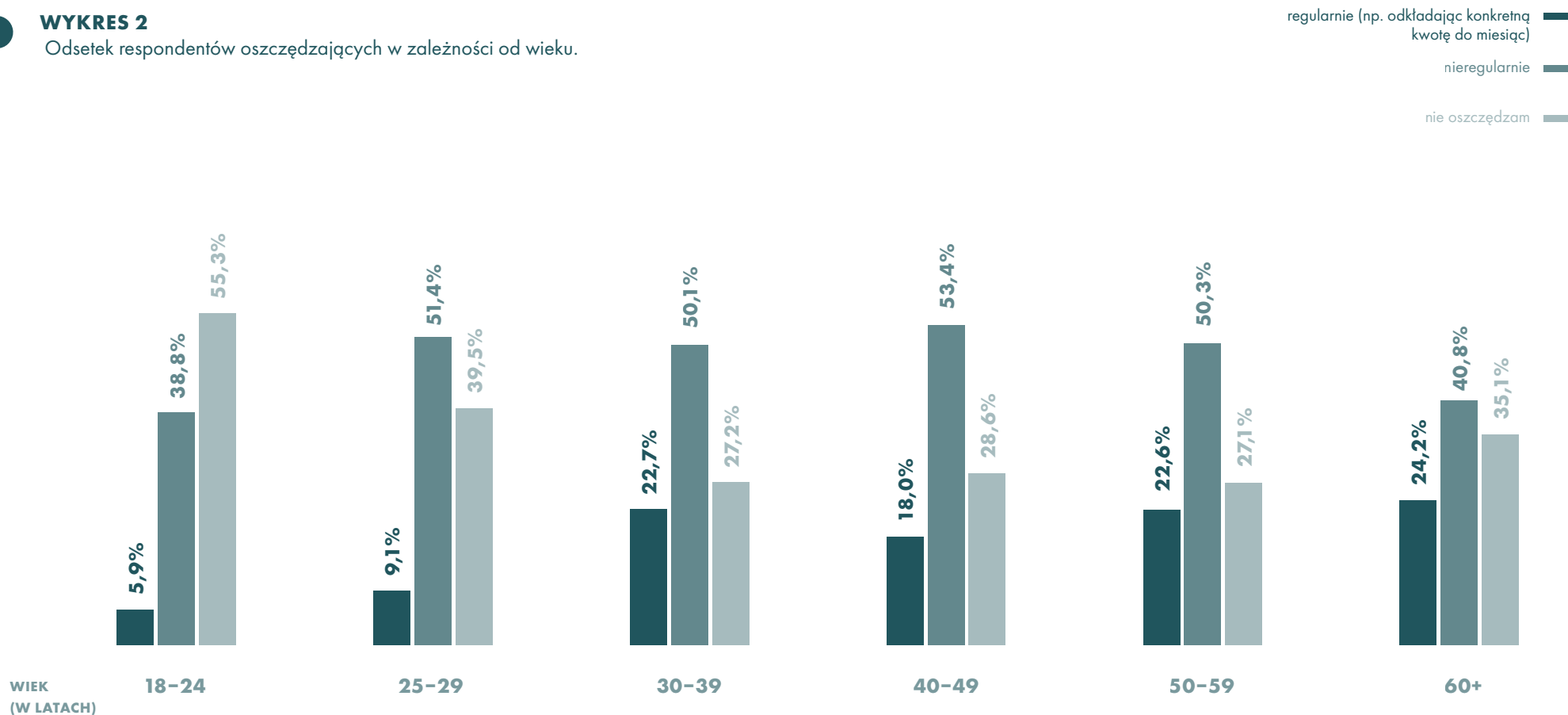
Największy odsetek oszczędzających regularnie jest w grupie najstarszej wiekowo, powyżej 60. roku życia (24.2%), a także wśród trzydziestolatków (22.7%) oraz pięćdziesięciolatków (22.6%). Co ciekawe, w grupie czterdziestolatków oszczędza regularnie 18% osób.

W ogóle nie oszczędza więcej niż co drugi młody człowiek do 24 roku życia (55.3%). Wśród osób między 25. a 29. rokiem życia nie oszczędza 39.5% osób, wśród trzydziesto-, czterdziesto- i pięćdziesięciolatków nie oszczędza w ogóle co czwarta osoba, a wśród osób powyżej 60. roku życia co trzeci badany (35.1%, por. **WYKRES 2**).

WYKRES 2

Odsetek respondentów oszczędzających w zależności od wieku.

Oszczędzanie a wykształcenie

Im wyższe wykształcenie, tym mniejsza się odsetek osób, które w ogóle nie oszczędzają. Najczęściej w ogóle nie oszczędzają osoby z wykształceniem podstawowym (46.3%) oraz zasadniczym zawodowym (43.4%). Wśród osób z wykształceniem średnim w ogóle nie oszczędza 31.4% osób, a z wykształceniem wyższym tylko co piąta osoba (19.4%).

Podobnie jest z regularnym oszczędzaniem. Najczęściej regularnie oszczędzają osoby z wykształceniem wyższym (31%), a najrzadziej z wykształceniem zawodowym (10.4%) i wykształceniem podstawowym (14.6%). Co piąta osoba z wykształceniem średnim (20.3%) oszczędza regularnie.

Oszczędzanie a miejsce zamieszkania

Pod kątem miejsca zamieszkania bardzo wyraźnie wyróżniają się mieszkańcy dużych miast powyżej 200 tysięcy mieszkańców – regularnie oszczędza tam 28.3% osób, a w ogóle nie oszczędza 27.7% osób. W pozostałych miejscowościach regularnie oszczędza średnio 17% osób, a w ogóle nie oszczędza średnio co trzecia osoba.

Oszczędzanie a sytuacja zawodowa

Regularnie oszczędza co piąta osoba, która pracuje zawodowo (19.9%), co czwarty emeryt (24.3%), ale już tylko co siódmy rencista (14.2%). Wśród osób, które się uczą/studiują oszczędza tylko 6.2%.

Oszczędzanie a związki

Najczęściej regularnie oszczędzają osoby, które żyją w związku (21.8%) oraz wdowcy/wdowy (21.7%), a najrzadziej osoby, które są rozwiedzione (13.1%). W ogóle nie oszczędza nieco więcej niż co trzecia osoba będąca singlem (37.9%), co czwarta osoba żyjąca w związku (26.1%), co druga osoba rozwiedziona (50%) oraz 44.7% wdowców/wdów.

Oszczędzanie a poziom dochodu

Najczęściej regularnie oszczędzają osoby, które mają dochody w okolicach średniej krajowej – jest to 29.6%.

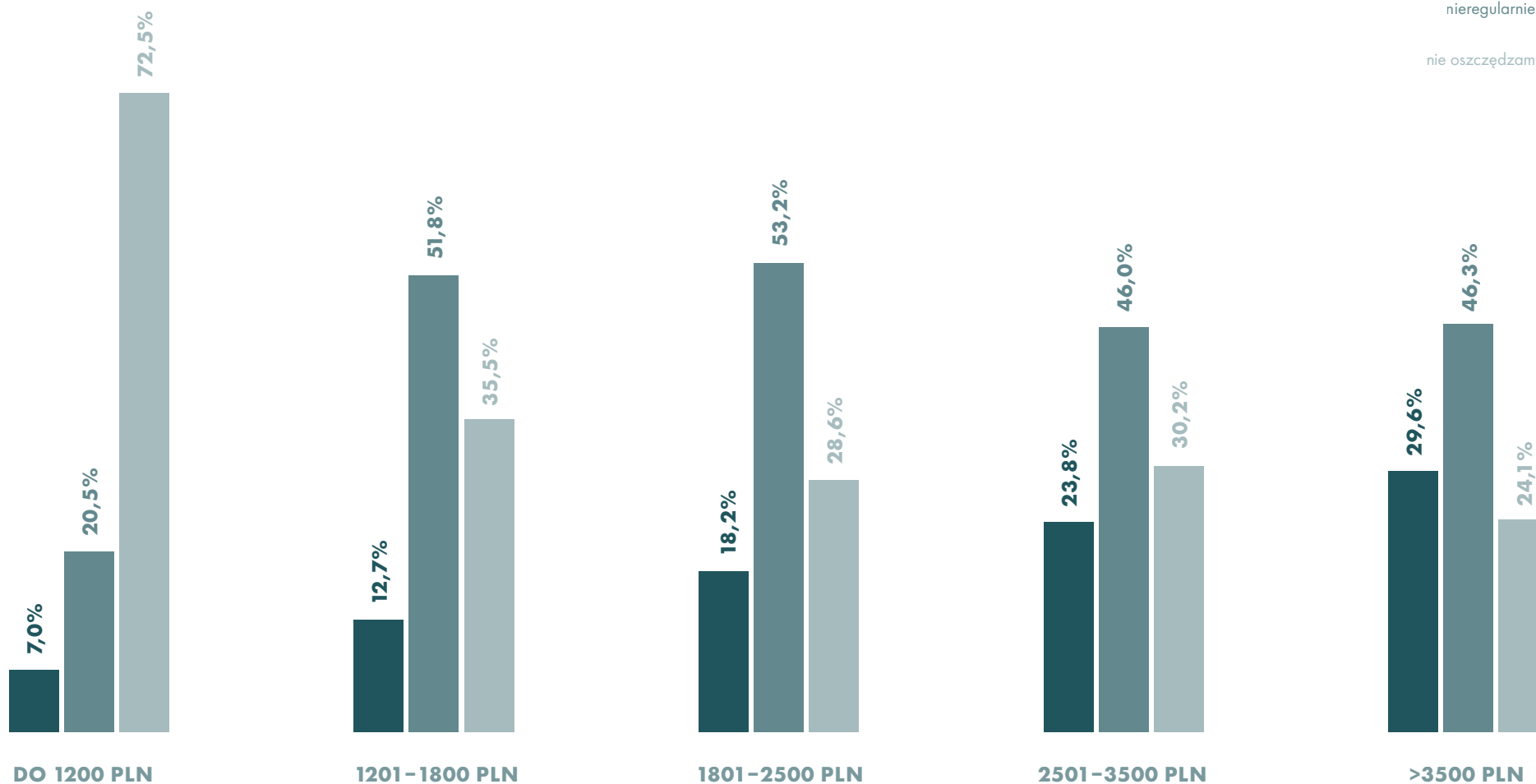
Dla porównania wśród osób słabo zarabiających do 1200 złotych miesięcznie, oszczędza tylko 7% (por. **WYKRES 3**).

WYKRES 3

Odsetek respondentów oszczędzających i nieoszczędzających w zależności od dochodu.

regularnie (np. odkładając konkretną kwotę do miesiąc)
nieregularnie
nie oszczędzam

Źródła nawyku oszczędzania

Badani w niemalże równym stopniu deklarują, że nawyk odkładania/oszczędzania pieniędzy wynieśli z domu (37.6%) i nauczyli się tego w dorosłym życiu (35.4%) (por. **WYKRES 4**). Przy czym kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że wyniosły ten nawyk z domu (41.3% dla kobiet vs. 33.6% dla mężczyzn).

Źródła nawyku oszczędzania a wiek

Osoby starsze, po 50 roku życia częściej niż osoby młodsze deklarują, że wyniosły nawyk oszczędzania z domu. Dla przykładu twierdzi tak 43.1% osób powyżej 60 roku życia i 28.1% osób między 25. a 29. rokiem życia.

Brak nawyku oszczędzania w ogóle deklarują najczęściej osoby najmłodsze – dla respondentów między 18. a 24. rokiem życia jest to 41.6%, a dla respondentów między 25. a 29. rokiem życia jest to 45.7%. Na brak nawyku oszczędzania najrzadziej wskazują pięćdziesięciolatkowie – 16.2%.

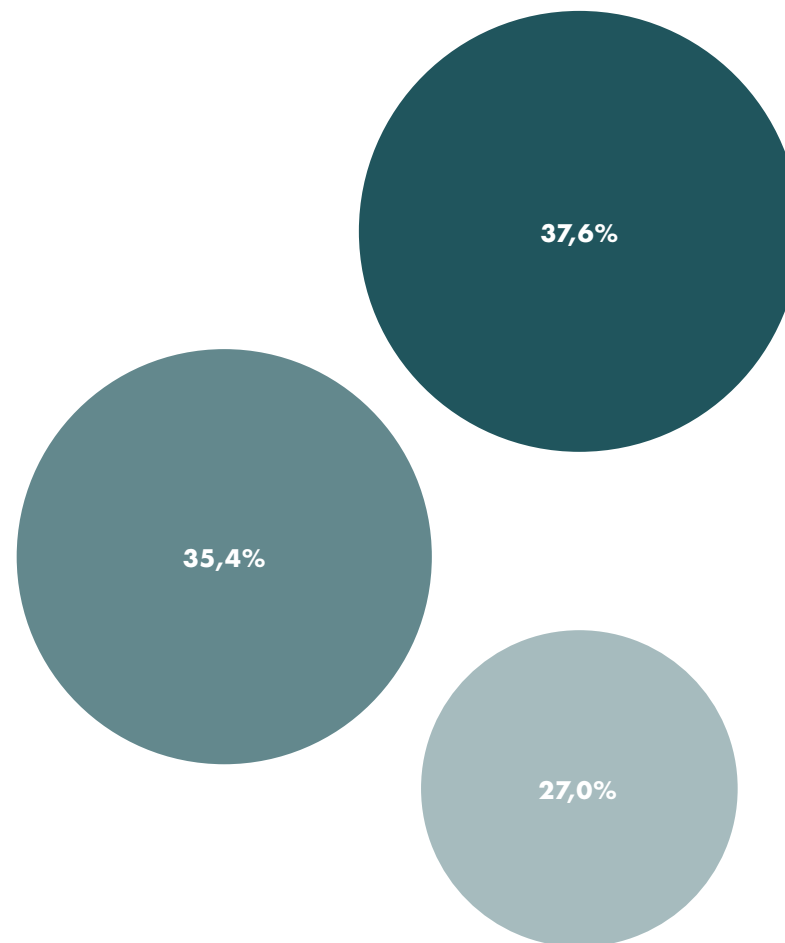
Źródła nawyku oszczędzania a wykształcenie

Nawyk oszczędzania wyniesiony z domu najczęściej deklarują osoby najgorzej i najlepiej wykształcone. Dla osób z wykształceniem podstawowym jest to 45.8%, a dla osób z wykształceniem wyższym 42.8%. Brak nawyku oszczędzania w ogóle deklarują najczęściej osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (35.1%), a najrzadziej osoby z wykształceniem wyższym – 18.9%.

WYKRES 4

Odsetek respondentów z nawykiem oszczędzania wyniesionym z domu, nauczonym w dorosłym życiu oraz bez nawyku oszczędzania.

- wyniosła/wyniósł Pani/Pan z domu rodzinnego/dzieciństwa
- nauczyła/nauczył się Pani/Pan dopiero w dorosłym życiu
- nie ma Pani/Pan takiego nawyku

Źródła nawyku oszczędzania a miejsce zamieszkania

Nawyk oszczędzania mają najczęściej osoby mieszkające na wsi – 77.5% oraz mieszkające w dużych miastach powyżej 200 tysięcy mieszkańców – 72%.

Źródła nawyku oszczędzania a liczba osób w gospodarstwie domowym

Im mniej jest osób w gospodarstwie domowym, tym większy odsetek osób, które deklarują, że nie mają nawyku oszczędzania. W jednoosobowych gospodarstwach domowych nie ma tego nawyku co trzecia osoba (35.8%), a już w czteroosobowym tylko 15.2%.

Źródła nawyku oszczędzania a związki

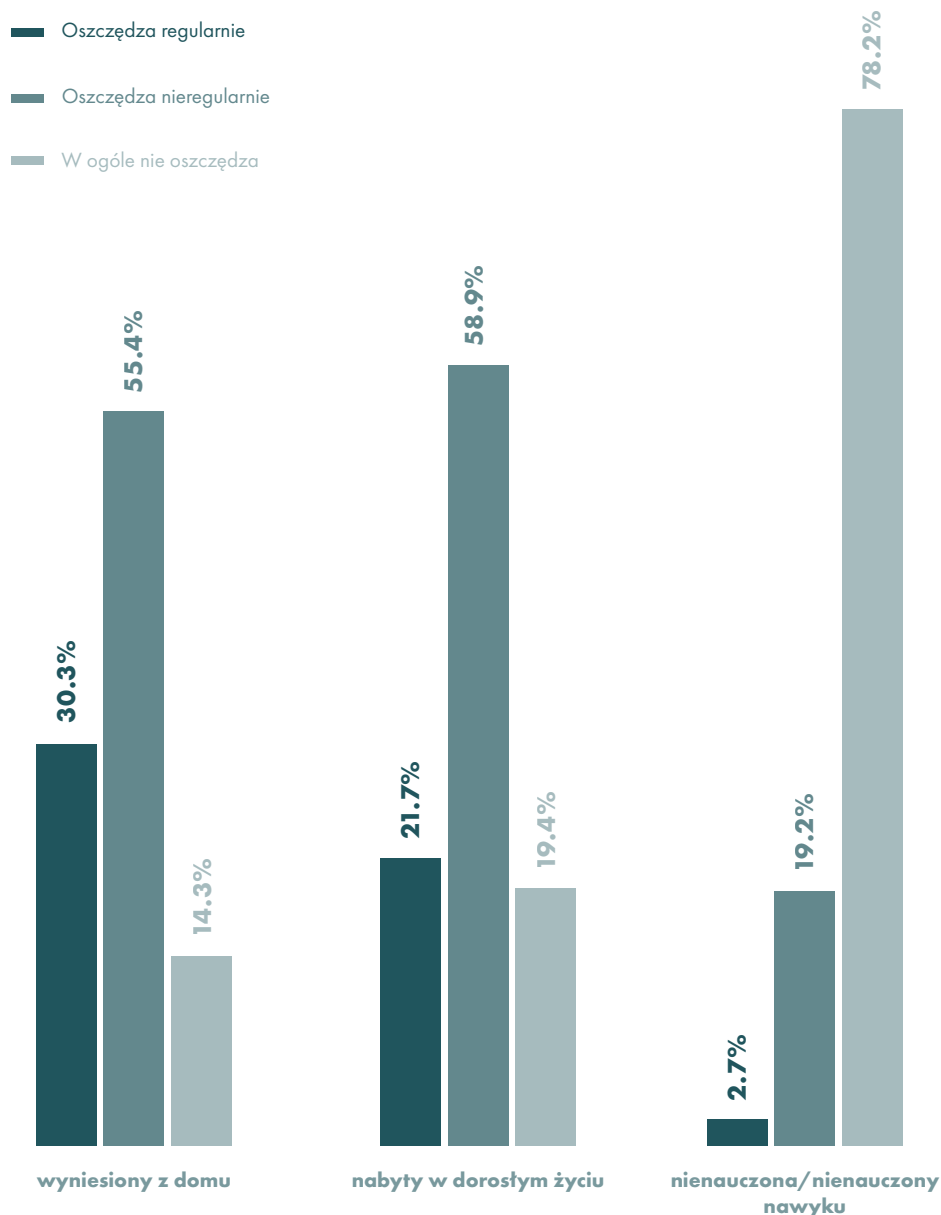
Brak nawyku oszczędzania deklarują najczęściej single/singielki (36.6%) oraz osoby rozwiedzione (41.1%). Wśród osób żyjących w związku brak nawyku oszczędzania deklaruje tylko co piąta osoba (20.3%). Również w tej grupie jest najwyższy odsetek osób, które nawyk oszczędzania wyniosły z domu – 41.4%.

Źródła nawyku oszczędzania a regularne oszczędzanie

Częściej regularnie oszczędzają osoby, które nawyk wyniosły z domu (30.3%) niż te, które nauczyły się go w dorosłym życiu (21.7%). (Por. WYKRES 5.)

WYKRES 5

Nawyk oszczędzania a (nie)oszczędzanie pieniędzy.

Zdolność oszczędzania

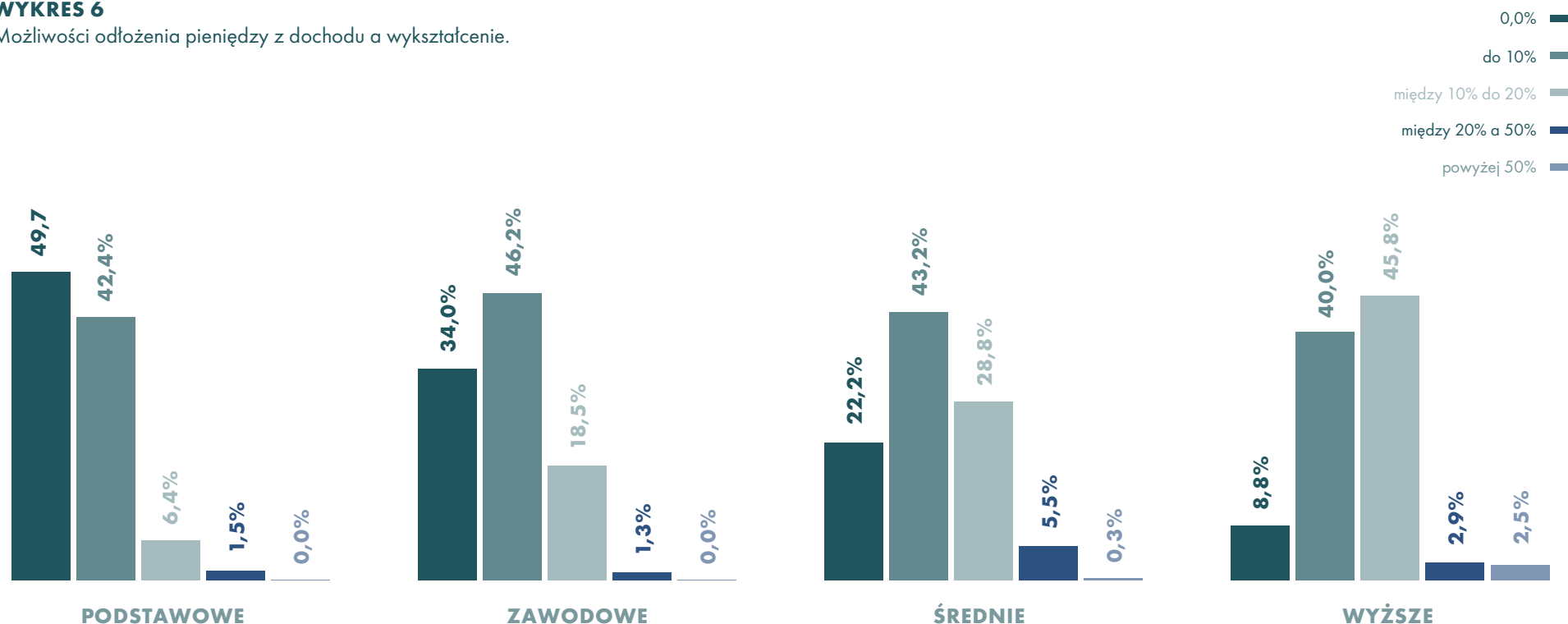
Jedna czwarta (25.6%) badanych deklaruje, że nawet gdyby żyła skromnie, to nie byłaby w stanie odłożyć ani złotówki ze swojej pensji w ramach oszczędności. Najczęściej są to osoby najmłodsze do 24 roku życia, z wykształceniem podstawowym, mieszkające w małym mieście do 50 tysięcy mieszkańców, które się uczą lub studiują.

Czterech na dziesięć respondentów (43%) zadeklarowało, że byłoby w stanie odłożyć 10% swojego dochodu miesięcznie, a co czwarta osoba (27.5%) mogłaby odłożyć między 10% a 20% miesięcznie. W tym wypadku główną determinantą jest wykształcenie. Między 10% a 20% dochodu miesięcznie byłoby w stanie odłożyć 6.4% osób wykształceniem podstawowym i aż 45.8% osób z wykształceniem wyższym (por. **WYKRES 6**). Powyżej 20% dochodu miesięcznie byłoby w stanie odłożyć tylko 3.9% ogółu respondentów.

WYKRES 6

Możliwości odłożenia pieniędzy z dochodu a wykształcenie.

Przeznaczenie niespodziewanego dodatkowego wynagrodzenia

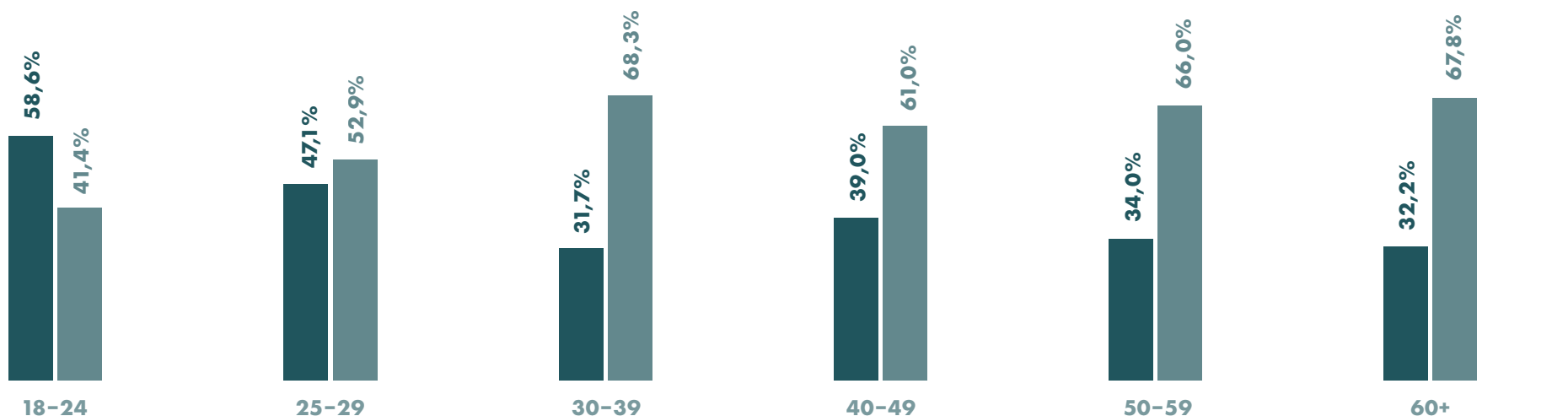
Jedna trzecia (37%) badanych deklaruje, że gdyby otrzymała niespodziewanie dodatkowy dochód, to wydałaby ją na bieżące wydatki (por. **WYKRES 7**). Zrobiłyby tak głównie osoby młode do 24 roku życia (58.6%), z wykształceniem zawodowym (44.7%), uczące się (59.4%), z małych miast do 50 tysięcy mieszkańców (41%).

Natomiast większość, bo dwie trzecie badanych (63%) zadeklarowało, że niespodziewane dodatkowe pieniądze odłożyłoby na później. Wyraźnie widać, że ta tendencja przeważa po skończeniu 30. roku życia.

WYKRES 7

Przeznaczenie niespodziewanego dodatkowego dochodu a wiek.

Niespodziewane dodatkowe pieniądze odłożyłyby na później znacząco częściej osoby z wyższym wykształceniem (72.8%), ze średnich i dużych miast (średnio 64%), żyjące w związku (68.2%), pracujące zawodowo (62.7%) i zajmujące się domem (67.6%).

Postawa oszczędzania dodatkowego niespodziewanego dochodu jest najsilniejsza wśród badanych z województwa łódzkiego (90%), a najsłabsza wśród respondentów z województwa opolskiego (41.2%).

Wielkość poduszki finansowej dającej poczucie bezpieczeństwa

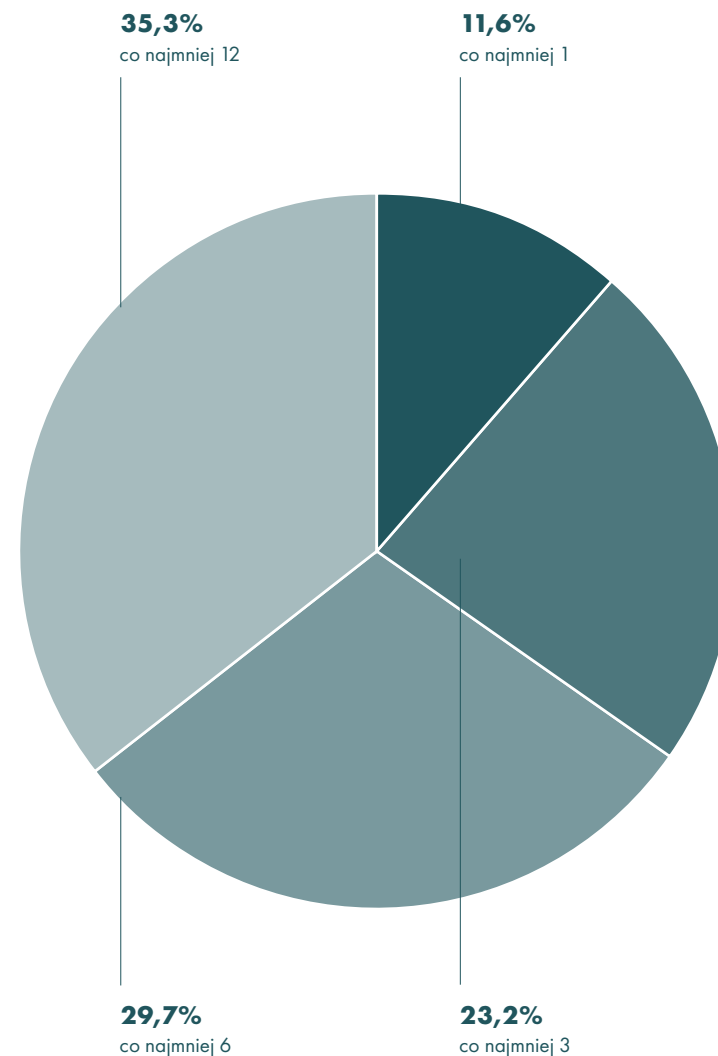
Co trzeci badany (35.3%) – i jest to najliczniejsza grupa - deklaruje, że tzw. finansowa poduszka powietrzna, która zapewniłaby im poczucie bezpieczeństwa, powinna wynieść równowartość co najmniej 12 ich miesięcznych pensji.

„Poduszka finansowa” z co najmniej 6 pensji zadowoląaby 29.8% badanych, z co najmniej 3 pensji – 23,2% badanych, a tylko z 1 pensji – 11.7% badanych. (por. **WYKRES 8.**)

Średnio co trzecia osoba, niezależnie od wieku, potrzebowałaby największej poduszki finansowej równej 12-krotności miesięcznego dochodu, przy nieco większe oczekiwania w tej kwestii mają czterdziestolatki, wśród których 4 na 10 osób ma takie oczekiwania. Najmniejsza poduszka finansowa w wysokości 1 dochodu miesięcznego najczęściej satysfakcjonowałaby osoby najmłodsze do 29 roku życia (15.3% dla osób 1-24 lata i 12.9% dla osób 25-29 lat) oraz osoby najstarsze – 13.2% dla osób powyżej 60 lat. (por. **WYKRES 9.**)

WYKRES 8

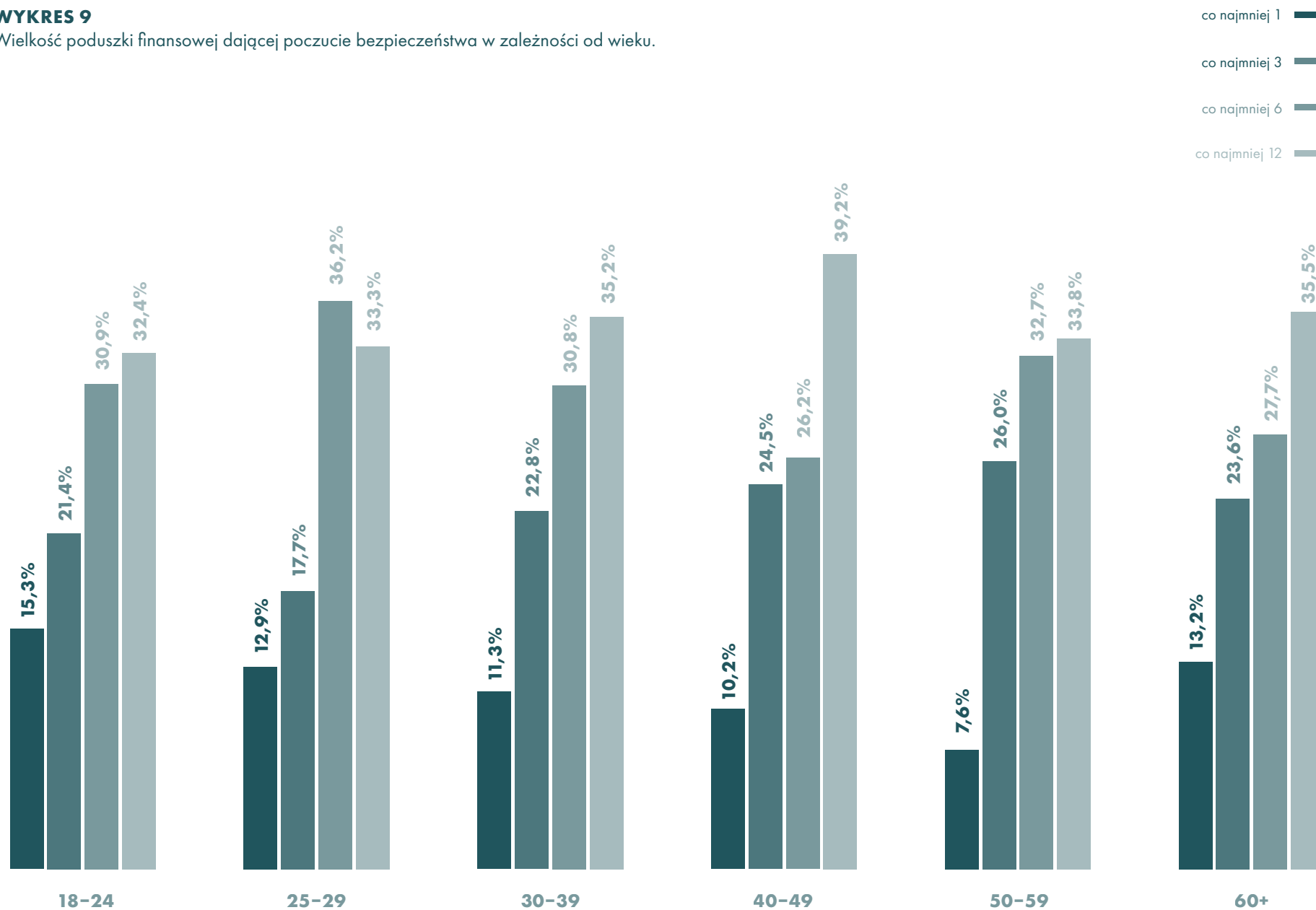
Odsetek respondentów deklarujących wielkość poduszki finansowej liczonej liczbą odłożonych wynagrodzeń, jaka zapewniłaby im poczucie bezpieczeństwa.

WYKRES 9

Wielkość poduszki finansowej dającej poczucie bezpieczeństwa w zależności od wieku.

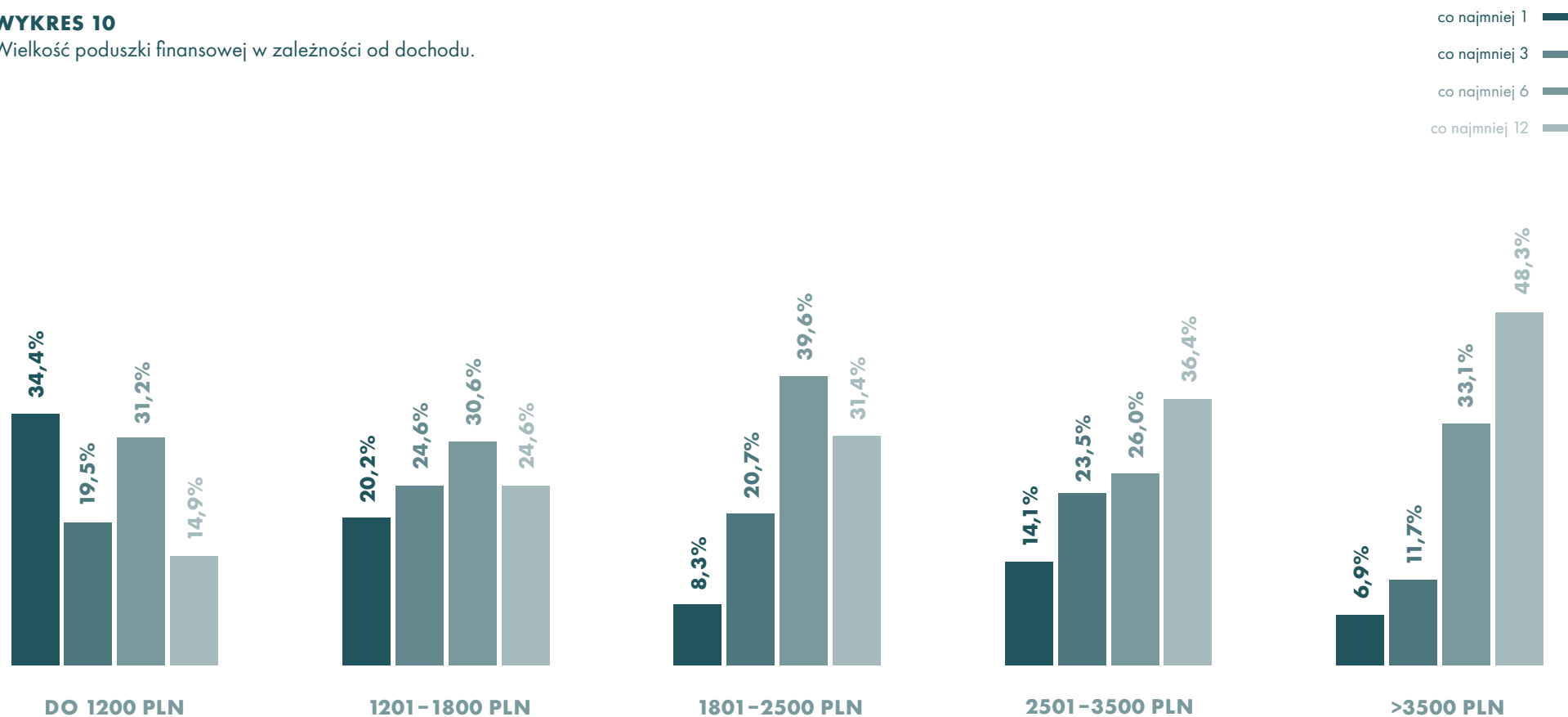

Co druga osoba (48.2%) z najwyższymi dochodami, powyżej 3500 złotych deklaruje, że potrzebuje największej poduszki finansowej, równej 12-miesięcznemu wynagrodzeniu, żeby mieć poczucie bezpieczeństwa finansowego. W tej grupie badanych 1-miesięczna poduszka zadowalałaby tylko 6.9% osób. Natomiast wśród najgorzej zarabiających osób (poniżej 1200 złotych miesięcznie), co trzecia osoba deklaruje (34.4%), że dla poczucia bezpieczeństwa finansowego wystarczyłoby im tylko zabezpieczenie, oszczędności w wysokości jednego miesięcznego dochodu (por. **WYKRES 10**).

WYKRES 10

Wielkość poduszki finansowej w zależności od dochodu.

Wielkość poduszki finansowej a oszczędzanie

Wśród osób, które oszczędzają regularnie, 4 na 10 (41.7%) potrzebowałoby 12-miesięcznej poduszki finansowej do tego, żeby mieć poczucie bezpieczeństwa finansowego. Dla porównania takie potrzeby nie ma co trzecia osoba, która oszczędza nieregularnie (33.8%) i w ogóle nie oszczędza (33.4%).

W przypadku poduszki finansowej, która jest wielkości jednego dochodu miesięcznego, zadowoliliby ona co dwudziestą osobę, która oszczędza regularnie (5.2%), co dziesiątą, która oszczędza nieregularnie (9.7%) i blisko co piątą, która w ogóle nie oszczędza (18.3%). (por. **TABELA 1.**)

Niezależnie od tego jakie jest źródło nawyku oszczędzania i czy w ogóle jest ten nawyk, zbliżony odsetek badanych (średnio co trzeci/trzecia) deklaruje, że potrzebowałoby odłożonego 12-miesięcznego wynagrodzenia, żeby mieć poczucie bezpieczeństwa finansowego. Jednomiesięczna poduszka finansowa zadowoliliby co jedenastą osobę, która nawyk oszczędzania ma wyniesiony z domu (9.3%), co dziewiątą osobę, która nawyk oszczędzania nabyła w dorosłym życiu (11.7%) oraz co szóstą osobę, która nawyku oszczędzania nie ma w ogóle (14.9%). (por. **TABELA 2.**)

Tabela 1

Oszczędzanie	Odłożona wielokrotność miesięcznego dochodu, dla uzyskania poczucia bezpieczeństwa finansowego			
	co najmniej 1	co najmniej 3	co najmniej 6	co najmniej 12
regularne	5.2%	24.0%	29.2%	41.7%
nieregularne	9.7%	24.8%	31.6%	33.8%
brak	18.3%	20.7%	27.6%	33.4%

Tabela 2

Oszczędzanie	Odłożona wielokrotność miesięcznego dochodu, dla uzyskania poczucia bezpieczeństwa finansowego			
	co najmniej 1	co najmniej 3	co najmniej 6	co najmniej 12
wyniesiony z domu	9.3%	19.2%	34.1%	37.4%
wyuczony w dorosłości	11.7%	30.5%	24.6%	33.1%
brak nawyku	14.9%	19.5%	30.5%	35.1%

Komentarz socjologiczny

Zobowiązania kredytowe Polek i Polaków rozpięte są na dwóch skrajnych filarach: kredytach hipotecznych/mieszkaniowych z jednej strony skali oraz małych kredytach konsumpcyjnych do 10 tysięcy złotych z drugiej. Te dwa rodzaje zobowiązań są najbardziej popularne wśród polskich kredytobiorców. Statystycznie kredyty hipoteczne zaciągają częściej trzydziestoletnie kobiety z wyższym wykształceniem, mieszkające w średniej wielkości mieście. Natomiast małe kredyty do 10 tysięcy złotych zaciągają statystycznie najczęściej starsi mężczyźni z dużych miast, będący na emeryturze.

Niezwykle interesujące jest to, że – jak można wnioskować z badań – duże pożyczki skłaniają Polki i Polaków do oszczędzania, ponieważ większy odsetek osób z wysokim obciążeniem kredytowym oszczędza regularnie, w porównaniu z osobami, które nie mają żadnych zobowiązań kredytowych. Być może świadomość dużego, długoterminowego, wieloletniego zobowiązania kredytowego, skłania ludzi do edukacji na temat finansów, sposobów oszczędzania i możliwości zabezpieczenia finansowego.

dr Tomasz Sobierajski

Badanie „Oszczędzanie i oszczędzanie na emeryturę” zostało przeprowadzone przez IPSOS na zlecenie IGTE w dniach od 7 do 11 kwietnia 2022 roku metodą CAPI na reprezentatywnej próbie mieszkańców Polski powyżej 15. roku życia.

Izba Gospodarcza

Towarzystw Emerytalnych to założona w 1999 roku organizacja samorządu gospodarczego reprezentująca branżę Powszechnych Towarzystw Emerytalnych, instytucji zarządzających Otwartymi Funduszami Emerytalnymi oraz Dobrowolnymi Funduszami Emerytalnymi. Izba zrzesza 9 towarzystw reprezentujących interesy około 15 mln swoich klientów. Członkowie Izby zarządzają aktywami o wartości około 160 mld złotych, które inwestują głównie w polską gospodarkę. IGTE prowadzi działania wspierające tworzenie legislacji sprzyjającej efektywnemu systemowi emerytalnemu, rozwija wiedzę ekspercką w zakresie zabezpieczenia emerytalnego i rynku kapitałowego, buduje relacje z interesariuszami, przekazuje wyniki swoich prac opinii społecznej oraz podejmuje inicjatywy edukacyjne.

1999
rok założenia

9
towarzystw

ok. 15 mln
klientów

ok. 160 mld zł
aktywów